

prikazi knjiga

Vladimir Rapić: Nomenklatura organskih spojeva

Nakladnik: Školska knjiga, Zagreb, 2004.; Tisak: Grafički zavod Hrvatske, 115 stranica, meki uvez, naklada 2500 primjeraka; ISBN 953-0-30921-X; Cijena 79 kn (članovi HDKI i HDK 20 % popusta)

U nakladi Školske knjige tiskan je potkraj 2004. sveučilišni priručnik Vladimira Rapića Nomenklatura organskih spojeva. Autor je redoviti profesor Prehrambeno-biotehnološkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu. Prvo i drugo izdanje tog priručnika pojavilo se 1991. odnosno 1995. godine temeljeno na pravilima iz tzv. *Plave knjige* [IUPAC/Nomenklatura organskih spojeva, sekcije A, B i C (urednici prijevoda D. Škare i V. Rapić; preveli M. Lačan, V. Rapić, D. Škare, M. Šuprina, J. Vorkapić-Furač, M. Vukičević), SKTH/Kemija u industriji, Zagreb, 1985.; sekcije D, E, F i H (preveli M. Šuprina, S. Kovač, M. Lačan), SKTH/Kemija u industriji, Zagreb, 1988.].

U ovom trećem izdanju autor je zadržao elemente koji su priručnik u prethodnim izdanjima učinili popularnim, dodano je novo poglavlje, ali je ujedno tekst prilagođen hrvatskom prijevodu teksta *Vodič kroz IUPAC-ovu nomenklaturu organskih spojeva*, preporuke HKD i HDKI 2001. (urednik prijevoda V. Rapić; preveli I. Bregovec, Š. Horvat, K. Majerski, V. Rapić), sveučilišni priručnik, Školska knjiga, Zagreb, 2002. Pravila iznesena u *Vodiču* smatraju se službenom varijantom hrvatske organsko-kemijske nomenklature, a u odnosu na *Plavu knjigu* u hrvatsku nomenklaturu unose novosti koje se odnose na veći stupanj usustavljenja kemijskih imena, posebice onu koja se odnosi na proširenje *radikal-funkcijske nomenklature* umjesto koje se uvodi *funkcijsko-razredna nomenklatura*. Tekst priručnika olakšava čitaocu snalaženje u složenim nomenklaturnim pravilima, budući da je u njemu broj varijanti i kriterija za imenovanje organskih spojeva sveden na najmanju moguću mjeru. Odabrane su one varijante koje su uvriježene u našoj novijoj praksi.

Priručnik je podijeljen na šest poglavlja. Nakon uvodnog dijela, prvo poglavlje obrađuje *osnovne ugljikovodike i heterocikle* na sličan način kao i *sekcije A i B* IUPAC-ovih pravila. Slijedi poglavlje koje obuhvaća *supstitucijsku i razredno-funkcijsku nomenklaturu* organskih spojeva. Treće je poglavlje posvećeno imenovanju spojeva s *karakterističnim skupinama*, a četvrto *stereokemijskoj no-*

menklaturi. Peto poglavlje odnosi se na *nomenklaturu ugljikohidrata*. Ovo je novo poglavlje u trećem izdanju priručnika, temeljeno na primjerima iz hrvatskog prijevoda *Nomenklature ugljikohidrata i glikolipida*, Preporuke IUPAC-IUBMB 1996. i 1997., Preporuke HDKI i HKD 2001. (preveli Š. Horvat i J. Horvat), HDKI/Kemija u industriji, Zagreb, 2001. U šestom poglavlju dana su *imena supstituenata, tumačenja raznih termina, prefiksa i sufiksa* i na kraju nalaze se zadaci iz nomenklature organskih spojeva različite težine i njihova rješenja za zainteresirane čitatelje.

Na kraju ovog prikaza treba reći da je priručnik priređen brižljivo i kompetentno te moderno uređen. Slobodno se može reći da će ovo izdanje biti od velike koristi ne samo studentima fakulteta na kojima se sluša kolegij Organska kemija nego i nastavnicima kemije u srednjim školama kao i široj skupini stručnjaka u farmaceutskoj i kemijskoj industriji, sveučilištima i istraživačkim institutima.

Štefica Horvat

J. Koolman, K. H. Roehm: Color Atlas of Biochemistry (Biokemijski atlas u boji)

Drugo ispravljeno i prošireno izdanje
Nakladnik: G. Thieme Verlag, Stuttgart, New York, 2005;
467 stranica, meki uvez, ISBN 3-13-100372-3

Američko izdanje atlasa zapravo je autorizirani i ažurirani prijevod trećeg njemačkog izdanja iz 2003. Svrha mu je sažeto prikazati najvažnije biokemijske principe i dostignuća. Atlas je namijenjen ponajprije studentima medicine i biokemije, no također može izvrsno usmjeravati znanstvenike i liječnike. Osobitost ovog priručnika je njegov prikladan format. Sadrži 215 kvalitetnih slika u boji, od kojih svaka zauzima čitavu stranicu, popraćenih jasnim i razumljivim objašnjenjima. Na taj način je zadovoljena jasnoća sadržajne i vizualne prezentacije. Stupanj težine izlaganog gradiva označen je na margini i svrstan je u tri kategorije: temeljno znanje, standardno znanje te specijalistička biokemijska informacija.

Knjiga se sastoji od devet poglavlja. Atlas počinje kratkim podsjetnikom kemijskih (npr. periodički sustav elemenata, kemijske veze